

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Petrákové a soudkyň JUDr. Markéty Wildové a JUDr. Vladimíry Čítkové ve věci žalobce: **S. G.**, nar. xxx, bytem xxx, xxx, zast. Mgr. Jiřím Písečkou, advokátem se sídlem České Budějovice, Žižkova tř. 1321/1, proti žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, o **300.000 Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalobce i žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 16. ledna 2017 č.j. 42 C 232/2015-320

t a k t o :

I Rozsudek soudu I. stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé (ad I) a v zamítavém výroku o věci samé (ad III) **p o t v r z u j e**, ve výroku o náhradě nákladů řízení (ad IV) **s e m ě n í** tak, že jejich výše činí 47.653 Kč, jinak se v tomto výroku **p o t v r z u j e**.

II Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradu nákladů odvolacího řízení 4.114 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho advokáta.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně zavázal žalovanou zaplatit žalobci 30.000 Kč s příslušenstvím od 9.8.2015 do zaplacení a úrok z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 30.000 Kč za dobu od 9.8.2015 do 1.12.2015 do 15 dnů od právní moci rozsudku (ad I), řízení ohledně částky 30.000 Kč zastavil (ad II), žalobu se žádostí o zaplacení 240.000 Kč

s příslušenstvím zamítl (ad III) a žalované uložil povinnost zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení 36.459 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho advokáta (ad IV). Rozhodl v řízení, v němž se žalobce domáhal po žalované náhrady škody v důsledku nezákonného trestního stíhání, které bylo zahájeno usnesením Policie ČR, Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, Odbor obecné kriminality č.j. KRPC-167947-11/TČ-2013-020070 ze dne 29.1.2014 pro trestný čin podle § 241 odst. 1, odst. 2, odst. 3 písm. b) trestního zákona, za který mu hrozil trest odnětí svobody v délce 12 let. Uvedeného trestného činu se měl žalobce dopustit na své nezl. dceři T. G., nar. xxx, a to v roce 2008. Následně byl žalobce pro daný skutek obžalován. Rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27.8.2014, sp.zn. 20 T 14/2014, byl žalobce zproštěn obžaloby podle § 226 písm. a) trestního řádu, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byl stíhán. Žalobci byla postupem orgánů činných v trestním řízení způsobena nemajetková újma vydáním nezákonného rozhodnutí, neboť proti žalobci bylo vedeno nezákonné trestní stíhání pro trestný čin znásilnění, kterého se měl dopustit vůči své vlastní, tehdy xxx dceři, za který mu hrozilo uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody v délce 12 let. Trestný čin, kterého se měl údajně žalobce dopustit, představuje jednání nejvyšší závažnosti a společenské nebezpečnosti, na jehož pachatele je ve společnosti také pohlíženo s nejvyšší mírou zavržení. Žalobce byl v rámci trestního řízení za účelem prokázání své nevinu rovněž nucen podrobit se psychiatrickému a sexuologickému vyšetření, které bylo zaměřeno do osobních a intimních sfér jeho života a osobnosti, především pak na zkoumání jeho sexuality, sexuálního zaměření a preferencí. Součástí znaleckého posouzení bylo phalometrické vyšetření. Vedením trestního řízení byla značně poškozena dobrá pověst žalobce. V přípravném řízení i v hlavním líčení byly orgány činnými v trestním řízení vyslýchány mimo jiné také osoby z místa bydliště žalobce, které se tak dozvěděly o podezření, že žalobce znásilnil vlastní nezl. dceru. Na žalobci bude i přes osvobozující rozsudek ulpívat určitý stín pochybností, že se mohl údajného znásilnění skutečně dopustit. Žalobce dále v řízení tvrdil, že nezákonné trestní stíhání mělo dopady do jeho společenského života a dobré pověsti, když došlo k přerušení jeho přátelských styků. Žalovaná požadovala zamítnutí žaloby, neboť v rámci předběžného projednání žádosti ohledně nemajetkové újmy vyslovila žalobci omluvu a přiznala mu zadostiučinění ve výši 30.000 Kč, které považuje za přiměřené odškodnění. Trestní stíhání žalobce trvalo 7 měsíců, žalobce nebyl omezen na osobní svobodě. Případ nebyl medializován, ani nebyly prokázány okolnosti, které by odůvodňovaly přiznání vyššího odškodnění. Je zřejmé, že důvody zahájeného trestního stíhání spočívají v hluboce narušených rodinných vztazích žalobcovy rodiny, kdy se členové rodiny rozhodli řešit své neshody prostřednictvím orgánů činných v trestním řízení. Žalobce, který se dovolává své dobré pověsti, byl opakovaně řešen v přestupkovém řízení Úřadem Městse xxx.

Žalobce vzal žalobu zpět ohledně částky 30.000 Kč s odůvodněním, že žalovaná vyslovila žalobci omluvu a přiznala mu kompenzaci nemajetkové újmy ve výši 30.000 Kč, která byla uhrazena na účet jeho právního zástupce dne 2.12.2015.

Soud I. stupně zjistil následující skutkový stav věci. Žalobce uplatnil u žalované dne 8.2.2015 nárok o odškodnění újmy způsobené mu nezákonným trestním stíháním, které bylo vedeno u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp.zn. 20 T 14/2014. Žalovaná se dne 2.12.2015 žalobci omluvila a poskytla mu odškodnění nemajetkové újmy za nezákonné trestní řízení ve výši 30.000 Kč. Soud I stupně zjistil průběh posuzovaného trestního řízení, trestní stíhání žalobce bylo zahájeno usnesením Policie ČR, Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje, Odbor obecné kriminality, Služba kriminální policie a vyšetřování č.j. KRPC-167947-11/TČ-2013-020070 ze dne 29.1.2014. Trestní stíhání bylo zahájeno pro trestný čin znásilnění podle § 241 odst. 1, odst. 2, odst. 3 písm. b) trestního zákona, ve znění účinném do 31.12.2009, kterého se měl žalobce dopustit na jaře nebo v létě 2008 na své nezl.

dceři T. G., nar. xxx. V rámci trestního řízení byl orgány činnými v trestním řízení vyslechnut dne 29.1.2014 žalobce, svědkyně T. G. a svědci I. Š., B. G., JUDr. L. V., L. V. (bytem ve xxx), L. P. (bytem ve xxx), R. Č. (bytem ve xxx). V průběhu řízení byl zpracován znalecký posudek ohledně obviněného S. G. a v rámci kterého bylo provedeno vyšetření psychiatrické, sexuologické a phalopletysmografické. Dne 16.5.2014 byla na žalobce podána obžaloba pro trestný čin znásilnění podle § 241 odst. 1, odst. 3 písm. b) trestního zákona. Dne 12.6.2014 se konalo ohledání místa činu na adrese xxx, xxx. Hlavní líčení se konalo ve dnech 16.7.2014, 17.7.2014 a 27.8.2014. Rozsudkem z téhož dne byl žalobce zproštěn obžaloby podle § 226 písm. a) trestního řádu, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byl obžalovaný stíhán. Rozsudek nabyl dne 29.8.2014 právní moci. Výpovědi svědkyně Z. G., matky žalobce vzal soud I. stupně za prokázáno, že žalobce byl z trestního stíhání psychicky zničený, nespál, hubnul, opustili ho kamarádi a známí, trpěla tím i jeho manželka. Žalobce s manželkou zvažovali, že by se z místa bydliště odstěhovali. O trestním stíhání věděla i širší rodina, příbuzní a manželka však žalobce „neopustili“. Výpovědi žalobce bylo prokázáno, že měl s dcerou dobrý vztah do té doby, než se do místa jeho bydliště přistěhovala I. Š., která začala dceru ovlivňovat, docházelo k hádkám, nakonec dcera zůstala u I. Š. bydlet. Žalobce a jeho manželka byli obviněni z týrání a žalobce ještě ze znásilnění dcery. V souvislosti s trestním stíháním pro trestný čin znásilnění byl žalobce opakovaně vyslýchán, rovněž jeho manželka i širší rodina. Vesnice, kde žalobce bydlí, má 1.800 obyvatel, mnoho obyvatel o trestním stíhání vědělo. Žalobce přišel o kamarády, kteří se s ním přestali stýkat. Policie prováděla u žalobce doma rekonstrukci, což bylo velmi ponižující. Trestní stíhání se negativně odrazilo v intimním soužití žalobce s manželkou. Trestní stíhání žalobce mělo negativní dopad i na jeho syna, spolužáci mu říkali, že „mu tátu zavřou“. Dcera již nebydlí s rodiči, bydlí u babičky, neboť vztahy mezi sourozenci nyní nejsou dobré. Potvrzením Krizového centra pro děti a rodinu v Jihočeském kraji, z.s. ze dne 22.7.2015 bylo prokázáno, že žalobce a B. G. intenzivně spolupracovali s krizovým centrem v období od roku 2012 do června 2014. Většina konzultací měla charakter krizové intervence, jednalo se o podporu v obtížné životní situaci, sociálně právní poradenství a terapii. Žalobce byl v minulosti trestně stíhán, v roce 2000 pro padělání listiny, byl mu uložen peněžitý trest, v roce 2012 pro ublížení na zdraví, kdy byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody. Sdělením Úřadu Městysu xxx ze dne 4.2.2014 bylo prokázáno, že žalobce byl řešen u tohoto úřadu v roce 2013 pro přestupky (fyzické napadení dne 17.6.2013, slovní napadení v období duben – červen 2013 a slovní napadení dne 13.8.2013). První přestupek byl odložen a další dva byly řešeny smírem. Soud I. stupně po citaci zák. ust. § 7 zák. č. 82/1998 Sb., odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem shledal žalobu zčásti důvodnou. Žalovaná odpovídá za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím - usnesením o zahájení trestního stíhání žalobce ze dne 29.1.2014, které bylo následně zrušeno pravomocným zprošťujícím rozsudkem. Soud I. stupně uzavřel, že vznik nemajetkové újmy žalobci byl prokázán výpovědí svědkyně Z. G., výpovědí žalobce i potvrzením krizového centra, s nímž žalobce a jeho manželka spolupracovali v souvislosti s předmětným trestním stíháním žalobce. Soud I. stupně při úvaze o formě odškodnění nemajetkové újmy zvažoval závažnost trestné činnosti, která byla žalobci kladena za vinu, hrozící trest, délku trestního stíhání a zásah do osobnostních práv žalobce. Trestný čin znásilnění je velmi závažným trestným činem, který je rovněž velmi negativně vnímán společností a za tento trestný čin hrozil žalobci trest odnětí svobody v trvání až 12 let odnětí svobody. Trestní stíhání trvalo od 29.1.2014 do 29.8.2014, tedy 7 měsíců. Pokud pak jde o zásah trestního stíhání do osobnostních práv žalobce, pak intenzita tohoto zásahu byla významná, což bylo způsobeno zejména charakterem trestného činu a skutečností, že žalobce a jeho rodina žijí v menší obci, kde se informace o tomto trestním stíhání rozšířila, neboť byli vyslýcháni svědci žijící ve stejné obci. Tímto nepochybně pověst žalobce utrpěla, a to i s ohledem na skutečnost, že se

tohoto trestného činu měl dopustit na své nezl. dceři. Žalobce velice těžce nesl toto trestní stíhání, rovněž tak i jeho manželka, jejich nezl. syn a širší rodina. Soud I. stupně provedl ohledně výše poskytnutého zadostiučinění srovnání se skutkově obdobným případem, který je mu znám z jeho úřední činnosti (rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 sp.zn. 42 C 10/2014 ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze pod sp.zn. 54 Co 342,427/2015). V skutkově obdobné věci se žalobce domáhal odškodnění nemajetkové újmy způsobené mu nezákonným trestním stíháním pro zločin znásilnění podle § 185 odst. 1, 2 písm. a) trestního zákona, které skončilo zprošťujícím rozsudkem. Poškozený žil v malé obci, kde vykonával veřejně prospěšné práce, byl v obci známou osobou, trestní stíhání trvalo cca 6 měsíců, v rámci něho podstoupil rovněž sexuologické vyšetření a bylo mu přiznáno peněžité zadostiučinění ve výši 50.000 Kč. S ohledem na výše uvedené byla v případě žalobce nemajetková újma ještě zvýšena tím, že se trestného činu znásilnění měl dopustit na své nezl. dceři a hrozil mu vyšší trest odnětí svobody, z toho důvodu soud I. stupně shledal odpovídající peněžité zadostiučinění ve výši 60.000 Kč. Vzhledem k tomu, že žalovaná poskytla žalobci odškodnění ve výši 30.000 Kč, prvostupňový soud shledal žalobu důvodnou ohledně částky 30.000 Kč. Prodlení žalované posoudil dle ust. 15 zák. č. 82/1998 Sb. O náhradě nákladů řízení rozhodl dle ust. § 142 odst. 3 zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, zkráceně o.s.ř.

Proti rozsudku soudu I. stupně podala žalovaná odvolání, a to proti vyhovujícímu výroku o věci samé (ad I). Namítla, že již poskytnuté zadostiučinění ve výši 30.000 Kč je adekvátní kompenzací tvrzené nemajetkové újmy. Předmětné trestní stíhání žalobce trvalo pouze 7 měsíců, žalobce nebyl omezen na osobní svobodě, případ nebyl medializován a ani nebyly prokázány okolnosti, které by odůvodňovaly přiznání vyššího zadostiučinění. Jak žalovaná již uvedla, důvody zahájeného trestního stíhání spočívaly v hluboce narušených rodinných vztazích žalobcovy rodiny, kdy se dcera žalobce rozhodla řešit své spory s žalobcem prostřednictvím orgánů činných v trestním řízení. Rovněž žalobce, který se dovolával své dobré pověsti, byl opakovaně řešen v přestupkovém řízení Úřadem Městse xxx a v minulosti byl opakovaně pravomocně odsouzen za spáchání úmyslných trestných činů (z toho jednou za násilný trestný čin). S ohledem na výše uvedené navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé změnil tak, že žaloba se zamítá a žalobce je povinen zaplatit žalované náhradu nákladů odvolacího řízení.

Rovněž žalobce brojil proti zamítavému výroku rozsudku soudu I. stupně (ad III) odvoláním. Namítl, že předložil jednak nález Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 2394/2015, rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2256/201 ve spojení usnesením téhož soudu sp.z n. 30 Cdo 35/2015 a usnesení Ústavního soudu sp.zn. III. ÚS 2848/15, v němž se soudy zabývaly finanční náhradou nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které neskončilo odsuzujícím rozsudkem, jejich komparace s případem žalobce je na místě. Osobnostní práva žalobce byla ve větší míře narušena, došlo k závažnějšímu zásahu do jeho osobního, rodinného a intimního života, neboť byl stíhán pro trestný čin znásilnění spáchaný na svém nezl. dítěti. Žalobce byl nucen se podrobit ponižujícímu psychiatrickému a sexuologickému (phalometrickému) vyšetření, hrozil mu mnohaletý výkon trestu odnětí svobody. V prvním srovnávaném případě (nález Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 2394/15) byla poškozená obviněna ze spáchání trestného činu pojistného podvodu, hrozil jí trest odnětí svobody v trvání 2 let, stěžovatelka byla zproštěna obžaloby, dostalo se jí odškodnění za nezákonné trestní stíhání ve výši 50.000 Kč. Stěžovatelce navíc reálně nehrozilo uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody s ohledem na dikci ust. § 39 odst. 2 zák. č. 140/1961 Sb., trestního zákona. Žalobce dále poukázal na rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2256/2011 ve spojení s usnesením

téhož soudu sp.zn. 30 Cdo 35/2015 a usnesení Ústavního soudu sp.zn. III. ÚS 2848/15, v daném případě poškozenému bylo poskytnuto odškodnění ve výši 80.000 Kč v souvislosti s nezákonným trestním stíháním pro přečin útoku na státní orgán a pomluvu, jednalo se o méně závažný přečin, trestní stíhání způsobilo méně závažné následky v osobnostní sféře poškozeného. Pokud soud I. stupně odkázal v odůvodnění svého rozhodnutí na rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 sp.zn. 42 C 10/2014 a posléze rozsudek Městského soudu v Praze sp.zn. 54 Co 342,427/2015, pak jednak rozhodnutí odvolacího soudu nebylo předmětem přezkumu dovolacím soudem a Ústavním soudem, a jednak na tato rozhodnutí soud I. stupně v rámci řízení neupozornil, tedy v této části je rozsudek soudu I. stupně překvapivým rozhodnutím, neboť žalobce neměl možnost na ně reagovat. Soud I. stupně nesprávně posoudil dopady nezákonného trestního stíhání pro žalobce, které se promítly v jeho osobnostním, rodinném a intimním životě a ovlivnily jeho pověst. Žalobce žije v obci, která čítá 1.700 obyvatel (nikoliv 6.300 obyvatel jako ve srovnávaném případě). Prvostupňový soud nezohlednil rodinný stav žalobce, který na rozdíl od poškozeného v jím uváděném případě nebyl svobodný, nebydlel na ubytovně a nebyl bezdětný, žalobce je ženatý, otec dvou dětí, trestní stíhání hrozilo zničit nejen žalobce ale i jeho rodinu, která by ztratila svého živitele, který mj. z převažující části zajišťoval hrazení hypotéky na dům, ve kterém s rodinou bydlí. Partnerský a rodinný život s manželkou byl v důsledku trestního stíhání žalobce narušen, intimní život přestal existovat. Soud I. stupně se nezabýval společenským postavením žalobce, nezabýval se tím, na kom se měl trestného činu dopustit, neposuzoval okolnosti zahájení trestního stíhání, přestože je žalobce rozvedl, nevzal v úvahu, že hlavní líčení trvalo tři dny. Lze uzavřít, že soud I. stupně se nevypořádal s obdobnými případy, na které žalobce poukázal a tím řízení zatížil vadou. S ohledem na výše uvedené odvolatel navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v zamítavém výroku změnil tak, že zaváže žalovanou zaplatit žalobci 240.000 Kč s přísl. do 15 dnů od právní moci rozsudku a uloží jí povinnost nahradit žalobci náklady řízení.

Žalobce se v rámci podaného odvolání vyjádřil i k odvolání žalované. Vyslovil podiv nad tvrzením žalované, že důvody trestního stíhání mají údajně původ v hluboce narušených vztazích v rodině žalobce. Toto tvrzení označil z hlediska logiky za nesmyslné, jedná se o tvrzení neprokázané. Pokud žalovaná zmiňuje přestupková řízení vedená proti žalobci, pak ta byla vyvolána sousedskými vztahy s I. Š., nadto skončila smírně a ve vztahu k obvinění žalobce ze znásilnění se jedná o marginální záležitost. Rovněž nebylo prokázáno, že by dva záznamy v trestním rejstříku žalobce vešly ve známost v místě bydliště žalobce, a že tedy mohly ovlivnit jeho dobrou pověst.

Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, dle ust. § 212 o.s.ř., aniž by ve věci nařídil jednání (§ 214 odst. 3 o.s.ř.), a odvolání žalobce ani žalované neshledal opodstatněným.

Ke vzniku objektivní odpovědnosti státu za škodu, již se nelze zprostit (§ 2 zákona č. 82/1998 Sb.), je zapotřebí současné splnění tří podmínek: 1/ nezákonné rozhodnutí nebo nesprávný úřední postup, 2/ vznik škody a 3/ příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím /nesprávným úředním postupem/ a vznikem škody (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. června 1999 sp. zn. 2 Cdon 129/97, publikovaný v časopise Soudní judikatura, ročník 2000, č. 5, rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 28 Cdo 3536/2011).

Lze přisvědčit závěru soudu I. stupně stran prokázání prvního předpokladu odpovědnosti za škodu, kterým je existence nezákonného rozhodnutí, za něž je

v posuzovaném případě nutno považovat usnesení o zahájení trestního stíhání žalobce pro zločin znásilnění dle ust. § 8 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2813/2011).

Je ustálenou soudní praxí, že podle zákona č. 82/1998 Sb. odpovídá stát i za škodu způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu. Protože zákon tento nárok výslovně neupravuje, vychází se z analogického výkladu úpravy nejbližší, a to z úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje. Neposuzuje se tedy správnost postupu orgánů činných v trestním řízení při zahájení trestního stíhání (nejde o nesprávný úřední postup), rozhodující je výsledek trestního stíhání (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 265/2012). V řízení bylo prokázáno, že trestní stíhání žalobce neskončilo pravomocným odsouzením, soud I. stupně tak správně uzavřel, že žalobci vznikl nárok na náhradu nemajetkové újmy z titulu vydání nezákonného rozhodnutí dle ust. § 7, § 8 zák. č. 82/1998 Sb., kterým je usnesení o zahájení trestního stíhání Policie ČR. Žalovaná existenci tohoto odpovědnostního titulu ani nesporevala.

Soud I. stupně se tak správně zabýval tím, zda je dostačujícím zadostiucněním za nemajetkovou újmu způsobenou žalobci nezákonným rozhodnutím omluva, konstatování porušení práva nebo zda žalobci náleží zadostiucnění v penězích.

Podle § 31a odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. platí, že bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiucnění za vzniklou nemajetkovou újmu.

Podle § 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb. zadostiucnění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiucnění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

Zadostiucnění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, se poskytuje podle § 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), jenž je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a jenž tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Soudy při stanovení formy či výše zadostiucnění vychází především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání, a především dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiucnění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 2813/2011).

Při důsledném respektování presumpce nevinu představuje každé trestní řízení významný zásah do soukromého a osobního života trestně stíhaného a negativně se dotýká jeho cti a dobré pověsti. Takový zásah je o to intenzivnější, prokáže-li se následně, že se skutek, z něhož byl jednotlivec obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 10.3.2011 sp. zn. IV. ÚS 3193/10).

Jak výše uvedeno, kritéria, která pravidelně mohou indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy, jsou v případech zahájení trestního stíhání (řízení), které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, následující. *Povaha trestní věci*, pod tímto kritériem se má na mysli zejména závažnost trestného činu kladeného osobě poškozené za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou osoba poškozená konkrétní trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá. Ta souvisí i s hrozbou trestního postihu (druhem a výší trestu) a s případným společenským odsouzením. S tímto kritériem se soud I. stupně správně vypořádal, zohlednil hrozbu trestního postihu, která ve vztahu k žalobci přicházela v úvahu, kdy žalobci hrozil nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 12 let. Rovněž s trestným činem znásilnění je spojeno vyšší společenské odsouzení, zvláště jestliže se ho měl žalobce dopustit na nezl. dceři. Prvostupňový soud správně posuzoval *délku trestního řízení*. Délka doby trestního řízení (cca 7 měsíců) byla ovlivněna charakterem dokazování v podobě značného počtu svědků, listinných důkazů a vypracováním znaleckého posudku. Toto kritérium zohledňuje zejména to, po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestnímu řízení trval. Lze uzavřít, že celková délka trestního stíhání (7 měsíců) nebyla dlouhá. Žalobce nebyl omezen na osobní svobodě, neboť nebyl vazebně stíhán. Pokud jde o kritérium *následky způsobené trestním řízením* v osobnostní sféře poškozené osoby, pak rovněž tuto okolnost soud I. stupně správně posoudil s tím, že je zcela zřejmé, že žalobce vnímal trestní stíhání velmi negativně, nicméně významné zásahy do osobnostní sféry žalobce v příčinné souvislosti s trestním stíháním nebyly prokázány. Žalobce měl nadále podporu rodiny, nepřišel o zaměstnání, pouze došlo k omezení jeho kontaktu s některými přáteli. Žalobce sice individuálně vnímá, že utrpěla jeho pověst v místě bydliště a u přátel, ale nebylo prokázáno, že by v důsledku jeho pověsti, která by byla spojena s jeho trestním stíháním, byl vyloučen z pracovního, veřejného či společenského života, případně že by trestní stíhání vedlo k rozvratu jeho manželství, či že by byl nucen změnit místo svého bydliště. Další okolnost, kterou soud I. stupně vzal v úvahu při stanovení výše přiměřeného odškodnění byla skutečnost, že případ žalobce nebyl medializován (žalobce medializaci případu ani netvrdil), s případem tak nebyla seznámena široká veřejnost prostřednictvím médií, což by nepochybně muselo v širší míře negativně ovlivnit život žalobce. Konečně je nutno přihlídnout k tomu, že žalobce nebyl bezúhonný, v roce 2000 se dopustil trestného činu padělání listiny, v roce 2012 trestného činu ublížení na zdraví, za oba trestné činy byl odsouzen, trestní řízení tak nebylo proti žalobci vedeno poprvé, což se muselo promítnout v míře závažnosti utrpěné újmy. Pokud jde o námitku žalobce vztahující se k tzv. komparaci obdobných případů, pak v prvním komparovaném případě se jednalo o odškodnění nemajetkové újmy z titulu nezákonného trestního stíhání pro trestný čin pojistného podvodu, v druhém případě se jednalo o odškodnění nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním pro přečin útoku na státní orgán a pomluvu, jednotlivá kritéria pro stanovení výše odškodnění byla zcela odlišná (povaha trestní věci, délka trestního stíhání, následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozeného), proto i výše přiměřeného odškodnění byla stanovena odlišně než v posuzovaném případě. Pokud soud I. stupně zmínil pro srovnání rozsudek Městského soudu v Praze sp.zn. 54 Co 342,427/2015, pak jednak není pro soud v posuzované věci závazný, jednak žalobce měl možnost k tomuto rozhodnutí argumentovat v rámci podaného odvolání, což ostatně učinil, tedy jeho odvolací námitka, že jeho práva byla krácena, neboť soud I. stupně žalobce s tímto rozsudkem neseznámil, je nedůvodná. Nadto ve srovnávaném případě (rozsudek Městského soudu v Praze sp.zn. 54 Co 342,427/2015) se žalobce domáhal odškodnění za nezákonně vedené trestní řízení pro zločin znásilnění, nicméně se jednalo o jiné okolnosti případu (osoba obžalovaného, jeho pracovní zařazení, osobní poměry, věk), což se promítlo do výše poskytnutého odškodnění. S ohledem na zhodnocení všech výše uvedených kritérií nemá tato skutečnost vliv na celkovou výši přiznaného odškodnění, kdy právě částka 60.000 Kč plně

zohledňuje všechny okolnosti, za nichž k nemajetkové újmě žalobce došlo, jakož i její závažnost. Vzhledem k tomu, že žalovaná po podání žaloby poskytla žalobci odškodnění ve výši 30.000 Kč, je žaloba ohledně částky 30.000 Kč důvodná.

Dle ust. § 15 odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb. se poškozený může domáhat náhrady škody u soudu pouze tehdy, pokud do šesti měsíců ode dne uplatnění nebyl jeho nárok plně uspokojen. S ohledem na znění posledně citovaného ustanovení stojí soudní judikatura na závěru, že stát se ocitá v prodlení s náhradou škody způsobené nezákonným rozhodnutím či nesprávným úředním postupem teprve uplynutím šestiměsíční lhůty určené k předběžnému projednání nároku, jež začíná běžet ode dne uplatnění nároku poškozeným u příslušného úřadu, teprve od následujícího dne po uplynutí lhůty jej stíhá povinnost zaplatit úrok z prodlení (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25Cdo 2060/2001). Odvolací soud tak dovodil, že žalovaná se ocitla v prodlení dne 9.8.2015.

Soud I. stupně nepochybil, pokud přiznal žalobci náhradu nákladů řízení (§ 142 odst. 3 o.s.ř. ve spojení s ust. § 146 odst. 2 věta druhá o.s.ř.), nesprávně však stanovil jejich výši. Náklady řízení tvoří jednak odměna advokáta ve výši 3.100 Kč dle ust. § 9 odst. 4 písm. a/ a § 11 písm. a/, d/ a g/ vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu ve znění účinném od 1.9.2006 za devět úkonů právní služby, devět náhrad hotových výdajů po 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu ve znění účinném od 1.9.2006, jak správně uzavřel soud I. stupně, ale opomněl, že náklady řízení tvoří dále cestovné k procesnímu soudu (České Budějovice - Praha a zpět dne 29.7.2016 a dne 25.10.2016 v celkovém součtu 2 x 292 km, cena pohonných hmot 29,70 Kč za 1 litr, průměrná spotřeba 7,03 na 100 km, sazba 3,80 Kč, celkem 3.439 Kč a cestovné k procesnímu soudu dne 6.1.2017 České Budějovice a zpět v celkovém součtu 292 km, cena pohonných hmot 29,50 Kč za 1 litr, průměrná spotřeba 7,03 na 100 km, sazba 3,90 Kč, celkem 1.744 Kč) a náhrada za ztrátu času ve výši 3.600 Kč za 6 hodin dle ust. § 14 odst. 3 cit. vyhl. Konečně náklady řízení tvoří 21% DPH z odměny advokáta a hotových výdajů ve výši 8.271 Kč dle ust. § 137 odst. 3 o.s.ř., celková výše nákladů řízení činí 47.653 Kč. Odměna advokáta za zastupování v řízení, jehož předmětem je náhrada nemajetkové újmy za nesprávný úřední postup či nezákonné rozhodnutí ve smyslu ust. zák. č. 82/1998 Sb., se vypočte z tarifní hodnoty stanovené podle ust. § 9 odst. 4 písm. a/ vyhl. č. 177/1996 Sb. (srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 3378/2013 ze dne 29.1.2014). Rozhodování o výši náhrady za nemajetkovou újmu, resp. o výši přiměřeného zadostiučinění obecně splňuje podmínky aplikace ust. § 136 o.s.ř., neboť neexistuje žádná exaktní metoda, jak stanovit přiměřenost zadostiučinění (resp. jeho výši). Za ne zcela přiléhavý odhad výše budoucího zadostiučinění nemůže být žalobce v rámci náhrady nákladů řízení sankcionován. Podaří-li se žalobci prokázat příčinnou souvislost mezi nemajetkovou újmou mu způsobenou a nesprávným úředním postupem, je prokázán základ nároku a žalobce má v zásadě plný úspěch ve věci, i když mu je přiznáno zadostiučinění v jiné výši, než jakou v řízení uplatnil. Shodný závěr vyslovil i Ústavní soud ČR ve svém rozhodnutí sp.zn. I. ÚS 1310/09.

S ohledem na výše uvedené odvolací soud rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé (ad I) a v zamítavém výroku o věci samé (ad III) jako věcně správný dle ust. § 219 o.s.ř. potvrdil, ve výroku o náhradě nákladů řízení jej změnil dle ust. § 220 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. tak, že jejich výše činí 47.653 Kč, jinak jej v tomto výroku jako věcně správný dle ust. § 219 o.s.ř. potvrdil.

O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. s tím, že žalobce byl v této fázi řízení úspěšný, náleží mu tak náhrada

nákladů odvolacího řízení, které tvoří odměna advokáta ve výši 3.100 Kč dle ust. § 9 odst. 4 písm. a/ a § 11 písm. d/ vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu ve znění účinném od 1.9.2006 za jeden úkon právní služby (odvolání), jedna náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu ve znění účinném od 1.9.2006 a 21% DPH z odměny advokáta hotových výdajů ve výši 714 Kč dle ust. § 137 odst. 3 o.s.ř., celkem 4.114 Kč.

Proti tomuto rozhodnutí **j e** přípustné dovolání, které se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.).

V Praze dne 27. září 2017

JUDr. Ludmila P e t r á k o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
M. K.